Ardita Pireva
Shemsedin Vehapi
Fatmir Pireva

UDK 796::371.3
316.64+159.9:796::371.3]

UTJECAJ RELEVANTNIH DRUŠTVENO-PSIHOLOŠKI FAKTORA NA ZAVRŠNI USPJEH U PREDMETU FIZIČKOG VASPITANJA

Izvorni naučni rad

Sažetak

Osnovni cilj ovog istraživanja odnosi se na utjecaj nekoliko dimenzija nekih faktora okoline, odnosno socijalne i psihološke faktore, kao što je stav učenika prema fizičkom vaspitanju, kao i nivo obrazovanja roditelja i njihovo aktivno uključivanje u redovne sportske aktivnosti u klubovima i ukupan uspjeh na predemetu fizičkog vaspitanja. Analiziran je uzorak od 215 učenica Osnovne škole "Meto Bajraktari" u Prištini, u dobi od 14 (-+ 6 mjeseci) godina. Metoda korelacije pokazala je statističku povezanost *konačnog uspjeha u fizičkom vaspitanju* i *nivo obrazovanja roditelja*. Metoda regresivne analize pokazala je da se sistem socio-psiholoških faktora pokazao kao važan sistem prediktora za predviđanje konačnog rezultata na predmetu fizičkog vaspitanja.

Ključne riječi: varijable, socio-psihološki faktor, uspjeh, korelacija, regresija

INFLUENCE OF THE RELEVANT SOCIO-PSICHOLOGICAL FACTORS ON THE FINAL SUCCESS IN THE SUBJCT OF PHYSICAL EDUCATION

Scientific work

Summary

The main aim of this study is related to researching on the influence of few dimensions of the some surroundings factors, or otherwise said, the social and psychological factors, such as the attitude of pupils towards the subject of physical education, as well as the level of education of their parents and their active inclusion in the regular sports activities in the clubs in their general success in the subject of physical education. The sample that has been analyzed is the sample of 215 female pupils. 215 of them were of the age 14, - + 6 months (pupils of grade 9, from the primary school "Meto Bajraktari" in Prishtina). The method of correlation proved that there is an important statistical connection with the pupils` final success in the subject of physical education only with the parents` level of education. While, through the method of regressive analysis has been proved that the system of utilized socio-psychological factors proved to be an important system of predictor variables, when foreseeing the pupils` final success in the school.

Key words: Variable, Socio-psychological, success, correlation, regression.

1. UVOD

Istraživanje relevantnih faktora, od kojih ovisi konačan uspjeh u redovnim aktivnostima tokom časa fizičkog vaspitanja, jeste i ostaje trajna preokupacija kineziologa, sa primarnim ciljem na što većem podizanju i unapređivanju transformacijskih procesa. Neophodno je obezbjeđivanje

eksperimentalnog pristupa upoznavanja ovih pojava da bi se osigurala održiva osnova naučno-teorijskog aspekta, i na taj način unapređivala i bogatila kineziološka praksa. U praksi fizičkog vaspitanja nedostaje sistematsko procjenjivanje razvoja antropoloških karakteristika, a posebno procjenjivanje socio-psiholoških faktora i njihov značaj u konačnim postignućima učenika u oblasti fizičkog vaspitanja. Istraživanje transformacijskih procesa, posebno kada su ovi procesi pod utjecajem isprogramiranih aktivnosti kineziologa, predstavljaju osnovne informacije s ciljem projektiranja i kontrole rada, a u funkciji valorizacije sredstava i zadataka za postizanje poželjnih rezultata. Posebno tretiranje u ovom radu je ulaganje napora na identificiranju socio-psiholoških faktora na konačni rezultat učenika ovog doba, bazirajući se na nekoliko dosadašnjih radova jednog broja autora koji su potvrdili da postoji recipročan utjecaj između ovih parametara. Određeni broj faktora utječe na školsku performansu, a jedan od faktora sa najvećim utjecajem je motivacija. Motivacija je referirana kao akademsko angažiranje, a također referira se i kao *kognitivan i emocionalni indikator i faktor koji donosi investicije i predanost studenata u obrazovanju* (Tucker, Zayco, Herman, 2002: 477). Jasno je da studenti koji nisu motivirani neće raditi mnogo na postizanju uspjeha. Ustvari, nekoliko naučnika je sugeriralo da jedino direktna motivacija ima utjecaj na akademska dostignuća, dok svi ostali faktori utječu na postizanje uspjeha samo preko njihovog efekta na motivaciju (Tucker et al, 2002). Autori sa Sveučilišta u Zagrebu, M. Mraković i V. Findak sa saradnicima (1996), u svom radu *Osnovna načela metodologije kontrole i procjene u oblasti fizičkog i zdravstvenog vaspitanja u Hrvatskoj*, izvršili su procjenu glavnih načela kontrole i procjene, istaknuvši neophodnu potrebu formiranja adekvatnog informativnog sistema u funkciji kontrole rada, koji je pogodan na elektronskom procesuiranju rezultata. Autor F.Cankar (1995), na uzorku od 485 učenika, starosti od 13 do 14 godina, potvrdio je povezanost motoričkih dimenzija žena i muškaraca sa dimenzijama koje determiniraju pedagoško-vaspitni rad i aktivnosti nastavnika fizičkog vaspitanja. Autor je potvrdio da su se programske sadržine predmeta fizičkog vaspitanja više prilagodile muškarcima nego ženama.

2. METOD RADA

2.1. Uzorak ispitanika

Uzork ispitanika, koji su obuhvaćeni u ovom radu, je uzorak od 215 učenika, starosne dobi od 14 godina - + 6 meseci, ženskog spola (redovne učenice 9. razreda Osnovne škole "Meto Bajraktari" u Prištini).

2.2.Uzorak varijabli

Za realiziranje rada konstruiran je upitnik na osnovu kojeg su prikupljeni podaci o socio-psihološkim karakteristikama. Upitnik je sačinjen od šest pitanja. Prvi dio pitanja popunili su učenici, dok su tri zadnja pitanja popunili njihovi roditelji. Osim upitnika, kao varijabla upotrijebljen je i uspjeh učenika na predmetu fizičkog vaspitanja na kraju školske godine, upisivajući njihovu konačnu ocjenu koja je uzeta iz školskog dnevnika.
Upitnik koji je upotrijebljen za istraživanje.
Stav učenika prema predmetu fizičkog vaspitanja (SUPFV): (1. Najomiljeni predmet za mene 2. Za mene ima istu vrijednost kao i ostali predmeti 3. Sa radošću bih ga zamijenio sa ostalim predmetima).

- Značaj fizičkog vaspitanja u školama (ZFV): (1. Tokom ovog časa odmaraju nam se tijelo i duša; 2. Utječe na pravilno formiranje tijela; 3. Tokom ovog časa oslobađamo se od ostalih teoretskih predmeta)
- Aktivno angažiranje van škole (AAVS): (1. Aktivan; 2. Neaktivan)
- Nivo obrazovanja oca (NOO): (1. Osnovna škola; 2. Srednja škola; 3. Fakultet)

- Nivo obrazovanja majke (NOM): (1. Osnovna škola; 2. Srednja škola; 3. Fakultet)
- Otac, bivši sportista (OBS): (1. Da; 2. Ne)
- Majka, bivša sportašica (MBS): (1. Da; 2. Ne)
- Uspeh na kraju godine iz predmeta fizičkog vaspitanja (USP)

2.4. Metode obrade podataka

Primijenjene metode, s ciljem realiziranja postavljenih zadataka, u ovom radu su deskriptivno-statističke metode, kao i naučne metode kondenziranja i transformacije rezultata. Rezultati su procesuirani računarskim programom SPSS, verzija 17.0. i prikazani su sljedeći podaci:

- *Osnovi statistički podaci*
- *Korelacije i kroskorelacije*
- *Regresivne analize*

2.5. Hipoteze

H1-Pojavit će se značajne povezanosti između socio-psiholoških varijabli i konačnog uspjeha u školi.
H2-Pisho-sociološke varijable će biti važni prediktori u konačnom uspjehu učenika na predmetu fizičkog vaspitanja.

3. REZULTATI I DISKUSIJA

Tabela 1 - Korelacije između socio-psiholoških varijabli kod učenica

Pearson Correlation								
	QNED	**RED**	**ANSP**	**NAB**	**NAN**	**BSP**	**NSP**	**SU**
SUPFV	1.000							
ZFV	0.148*	1.000						
AAVS	-0.087	-0.061	1.000					
NOO	-0.169*	0.111	-0.089	1.000				
NOM	-0.172	0.153*	-0.013	0.537**	1.000			
OBS	0.115	0.157*	0.119	-0.237**	-0.157*	1.000		
MBS	0.096	0.129	0.166*	-0.186**	-0.228**	0.488**	1.000	
USP	0.027	0.040	-0.047	0.227**	0.261**	-0.172*	-0.255**	1.000
** Korelacija važnosti na nivou 0.01, * Korelacija važnosti na nivou 0.05.								

U Tabeli 1 predstavljeni su koeficijenti korelacija između socio-psiholoških varijabli.
Na osnovu prikazanih rezultata primjećujemo da su važnu statističku povezanost sa konačnim rezultatom učenica na kraju školske godine prikazivale samo varijable nivo obrazovanja oca i majke. Vrijednost ovih povezanosti je .227 za obrazovni nivo oca i .261 za obrazovni nivo majke. Obje ove vrijednosti značajne su na nivou .01 statističke vrijednosti. Na osnovu analize table može se zaključiti da je realizirana vrijedna statistička povezanost između sistema prediktornih varijabli i kriterijskih varijabli. Ovu vrijednost možemo konstatirati bazirajući se na vrijednost signifikance koja iznosi .001, a koja je posljedica veoma visoke vrijednosti korelacije između prediktornih kriterijskih varijabli u iznosu od .355, koja objašnjava približno 10 % zajedničke varijabilnosti sistema. Pošto je povezanost sistema prediktornih i kriterijskih varijabli statistički značajna, onda treba izvršiti analizu tabele koeficijenata beta, koja pokazuje koja je od varijabli, obuhvaćenih u sistemu prediktornih varijabli, utjecala na značajan način, ili drugačije rečeno, koja pokazuje parcijalnu povezanost prediktornih sa kriterijskim varijablama. Na osnovu analize tabele može se zaključiti da su značajno utjecale varijable nivo obrazovanja majke i varijabla aktivnog angažiranja majke na nekom sportu u prošlosti, jer su postigle najniži nivo pouzdanosti p= .05.